

всіх наявних джерел, з виявленням спільних рис пам'яток культури на кожному історичному етапі, що забезпечує об'єктивність дослідження та ґрунтовність його наукових висновків.

Комплексне дослідження всіх аспектів творчої діяльності людини, стан економічного розвитку суспільства, внутрішньо-суспільні відносини, міжетнічні зв'язки, внутрішня і зовнішня торгівельна діяльність лягли в основу авторського методу реконструкції українського історичного костюма. Розмаїття існуючих методів та підходів до вивчення української етнокультури можуть стати допоміжними з точки зору багатовекторності досліджень матеріальної та духовної спадщини.

Авторська методологія осмислення цих проблем реалізується за допомогою різних видів історико-типологічних порівнянь усіх можливих компонентів культури етносу і ґрунтується на виявленні стилістичних ознак мистецтва кожної історичної доби, які, як правило, охоплюють всі сфери творчої діяльності людини. Це один з універсальних засобів упорядкування величезного емпіричного матеріалу, котрий ставить за мету виявлення певної системності, віднайдення специфічних рис культури, що дозволяє залучати до процесу реконструкції одягу як фактологічний матеріал (залишки тканин, одягу, взуття, прикрас, зброї), так і опосередкований (форми прикрас та їх місце розташування в похованнях, фрагменти ткацьких верстатів, побутові предмети, кераміка, образотворчі та писемні джерела, артефакти інших синхронних етнічних культур).

Проблема методології реконструкції українського історичного костюма потребує подальших глибоких розробок у контексті становлення такої важливої галузі науки, як вітчизняне костюмознавство.

*Джулай Ю. В., к. філос. н., доцент кафедри культурології,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
м. Київ, Україна*

Про концептуальні виміри культурологічних ініціатив антропології

Розвиток соціальної та культурної антропології протягом ХХ століття позначений багатьма значними концептуальними інтервенціями в процес становлення культурології. Цікавою історією

такої інтервенції є засаднича ініціатива Л.А. Вайта, що на пряму стосується поширення Вайтом поняття культурології яку, зокрема, фіксує Міжнародна енциклопедія соціальних наук під редакцією Д.Л. Сілза.

Найбільш ґрунтовною тезою Л.А. Вайта, що дозволила ввести статтю «Культурологія» до Міжнародної енциклопедії соціальних наук було вдале класифікаційне поглинання двох дихотомій: «партикулярне – генералізоване» та «темпоральне – атемпоральне» чотирма комбінаціями. Культурна історія зайняла нішу «партикулярно – темпорального» виміру культурних явищ. «Темпорально – генералізуючий» вимір культури випав на долю еволюційних інтерпретацій культури. Не темпоральний вимір культури можна було віднести до дослідницького привілею структурно-функціональної репрезентації соціальних систем. А дескриптивна етнографія мала займатися описом атемпоральних культурних партикулярностей. На думку Л.А. Вайта, цим було вичерпано всі можливі варіанти розвитку субстанційного визначення культури Е.Б. Тейлора, що існувало з 1871р., різними школами антропології до 50-х років ХХ ст. Тому й акцент на антропології як культурології у Л.А. Вайта непогано працює в декількох режимах культурної критики, але не може бути серйозною підвалиною обґрунтування культурології на підставі досить слабкої власної розробки концепції символічної практики і також досить сміливого, але недостатньо обґрунтованого погляду на заміну в культурології історичних та етнічних вимірів культури на «культуру взагалі» та, відповідно, – «людину взагалі».

Не менш цікавими є концептуальні історії культурологічної ініціативи праці А.Л. Крьобера «Конфігурації культурного зростання». У цій праці американський антрополог намагається за допомогою поняття «культурного ландшафту» разом із такими поняттями, як «культурний зразок», «культурний імпульс», «культурна стаціонарність», «конфігурація культурного зростання», перевести у режим схематичної очевидності співвідношення часу виникнення і часу наслідування та поширення культурних зразків від філософії до музики як для максимально самостійних періодів зростання у кожній із цих культурних гілок, так і для періодів реальної взаємодії, позитивного або конфліктного зближення, що визначаються конфігурацією їхнього попереднього зростання. Особливе значення у наповненні довіри до схематичного емпіризму ідеології культурної конфігурації мала критика морфологічної теорії культури О. Шпенглера.